

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การปิดกั้นอบายภูมิของพระโสดาบันในพุทธศาสนาเถรวาท ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาอบายภูมิในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ๓) เพื่อศึกษาการปิดกั้นอบายภูมิของพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ประการณวิสส หนังสือ เอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการ และรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ เรียบเรียงนำเสนอแบบบรรยายเชิงพรรณนา โดยสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑) จากการศึกษาอบายภูมิในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท พบว่า อบายภูมิ หมายถึงถิ่นดินแดน ภูมิ หรือสถานที่อันเป็นโลกที่อยู่อาศัยของสรรพสัตว์ผู้กระทำอกุศลกรรมบถ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่อยู่ในศีล เป็นมิจฉาทิฎฐิ มักโกรธ อาฆาตพยาบาท ปองร้ายผู้อื่น มีจิตริษยาจะไปถือกำเนิดอยู่อาศัย อันมีลักษณะปราศจากความเจริญ ไม่มีการพัฒนา เต็มไปด้วยความเดือดร้อน ความทุกข์ ปราศจากความยินดี น่ากลัว ปราศจากการเรียนรู้ ทนอยู่อย่างต้องรับโทษสถานเดียว มี ๔ ภูมิ คือ ๑. เจริญฉาน คือแดนที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่ดำเนินชีวิตโดยทางขวาง (คลาน) เป็นดินแดนสำหรับผู้ที่มิ โหมะเป็นตัวน่า มีจิตเป็นมิจฉาทิฎฐิ ได้แก่หมา แมว ช้าง ม้า เป็นต้น ๒. เปรต คือแดนที่อดอยาก หิวกระหาย เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน ปราศจากความสุขสบาย เหล่าสัตว์ที่เกิดในเปรตวิสัย คือ ผู้ที่มีจิตโลภอยากได้มีสิ้นสุด ๓. อสุรกาย คือแดนที่มีแต่ความเศร้าหมอง คือ พวกอสุรกายทั้งหลาย จัดอยู่ในจำพวกเปรตเช่นกัน ผู้ที่จะเกิดในภูมิอสุรกายนี้คือผู้ที่มีจิตประกอบด้วยโทสะ คือความโกรธเช่นเดียวกับผู้ที่เกิดในภูมินรก ๔. นรก คือแดนที่อันปราศจากความสุข มีแต่ความเร่าร้อน ไม่มีความชื่นใจ มีแต่ความทุกข์ทรมานโดยส่วนเดียว ได้แก่

มหานรก ๘ ขุม แต่ละขุมมีประตู่ ๔ ด้าน ประตูด้านหนึ่งๆ มีนรกบริวาร ๔ ขุม รวมมหานรกขุมหนึ่งๆ มีนรกบริวาร ๑๖ ขุม มหานรก ๘ ขุม ๑) สัตว์เข็มนรก นรกที่สัตว์ไม่มีวันตาย หมายถึงสัตว์นรกในนรกนี้ถูกสับถูกฟันเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยแล้วกลับฟื้นขึ้นมาบ่อยๆ อายุ ๕๐๐ ปี อายุก็ป (๑ วันนรก = ๙ ล้านปีมนุษย์) โดยเมื่อเป็นมนุษย์มีจิตไม่บริสุทธิ์ หยาบช้ำ ก่อกรรม เช่นฆ่าสัตว์ เบียดเบียน บุคคลที่ต่ำกว่าตนเป็นนิจ ๒) กาฬสตุตตนรก นรกสายบรรทัดเหล็ก ลงโทษด้วยเส้นเชือกดำแล้วลากหรือตัดด้วยเครื่องประหาร สัตว์นรกวิ่งไปบนแผ่นเหล็กแดง ถ้าล้ม

ลงจะถูกติดด้วยสายบรรทัดเหล็กแดง มีอายุ ๑,๐๐๐ ปีอายุกับ (๑ วันนรก = ๓๖ ล้านปีมนุษย์) ล้านปีมนุษย์ โดยเมื่อเป็นมนุษย์มีใจบาป ทำการทรมานสัตว์ด้วยการตัด เท้า หู ปาก จมูก ทำร้าย บิดามารดา ครู อาจารย์ เบียดเบียนหรือฆ่าภิกษุ สามเณร ดาบส หรือเป็นเพศฆาต เป็นต้น อุทสสนนรก ๑๖ ชุม มีกุกุสนนรกเป็นต้น และโลกันตนนรกผู้ที่จะไปเกิดในนรกชุมต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับ การกระทำของแต่ละบุคคลที่ประกอบด้วยโทษ คือความโกรธ

๒) จากศึกษาพระโศดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท พบว่า พระอริยบุคคล คือ บุคคลอันประเสริฐ จำแนกอย่างละเอียดได้ ๘ ประเภท อันประกอบด้วยมรรคบุคคล ๔ ประเภท และผลบุคคล ๔ ประเภท ดังนี้ คือ ๑) โสดาปัตติมรรคบุคคล และโศดาปัตติผลบุคคล ๒) สกทาคามิมรรค และสกทาคามีผลบุคคล ๓) อนาคามิมรรค และอนาคามีผลบุคคล ๔) อรหัตตมรรคบุคคล และอรหัตตผลบุคคล หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าพระอรหันต์ พระโศดาบัน หมายถึง ผู้เข้าถึงกระแสนิพพาน สมบูรณ์ด้วยอริยมรรคมองค์ ๘ อันเป็นทางสายกลาง คือ มัชฌิมาปฏิปทา อย่างแท้จริง รู้ชัดความเกิด ความดับ คุณ โทษ และเครื่องสลัดออกจากอินทรีย์ ๕ ประการตาม ความเป็นจริง ปิดกั้นอบายภูมิ ๔ ได้อย่างเด็ดขาด มีความแน่อนที่ตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ในวัน ช่างหน้า พระโศดาบัน ละสังโยชน์ได้ ๓ ประการอย่างเด็ดขาด แบ่งเป็น ๓ ประเภทคือ ๑. เอกพีซี โศดาบัน ๒. โกลังโกลโศดาบัน ๓. สัตตักขัตตุปรมโศดาบัน พระโศดาบันเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ ไม่มีราศี ด้วยตัณหาและทิฏฐิ มีสมาธิพอประมาณ มีปัญญาพอประมาณ ไม่มีทางตกต่ำ ระงับภยเวร ๕ ประการได้แล้ว ประกอบด้วยเครื่องบรรลุนิพพานได้แล้ว เห็นแจ้งแทงตลอดอริยธรรม เป็นผู้ ถึงพร้อมด้วยทิฏฐิ พระโศดาบันยังสามารถมีครอบครัวได้ ยังมีความประมาทอยู่

๓) จากการศึกษาการปิดกั้นอบายภูมิของพระโศดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท พบว่า กิเลสที่นำไปสู่อบายภูมิ ได้แก่ บาปซึ่งหมายถึง ความชั่ว เป็นสิ่งที่นำไปสู่หนทางแห่งความ เสื่อมทราม ทำให้ผู้กระทำความบาปมีสภาวะที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง เป็นเหตุให้กระทำทุจริตทางกาย วาจา ใจ อันมีอยู่ในสันดานของปุถุชนทุกคน ส่งผลให้ต้องไปตกอบายภูมิ สาเหตุที่ทำให้เกิดบาป คือ ตัณหาและทิฏฐิ รากเหง้าแห่งต้นหาและมิถิญาทิฏฐิ คือ อวิชชา (ความไม่รู้จริง) อโยนิโสมนสิ การ (ความไม่ทำไว้ในใจโดยแยบคาย) อัสมิมานะ (ความถือตัว) อหิริกะ (ความไม่ละอายต่อบาป) อโนตตปปะ (ความไม่เกรงกลัวต่อวิบากกรรม) และอุทัจจะ (ความฟุ้งซ่าน) ซึ่งบาป เหล่านี้ สามารถชำระล้างทั้งภายในและภายนอกได้อย่างเป็นขั้นตอน ด้วย มรรคญาณ ที่เกิดจากการเจริญ วิปัสสนาภาวนาเพื่อบรรลุมรรค ผล นิพพาน จนได้ญาณลำดับขั้นที่ ๑๔ (มรรคญาณ) ในญาณ ๑๖ มรรคญาณก็ทำหน้าที่ประหารกิเลส หรือกล่าวได้ว่าล้างกิเลสก็ได้ ซึ่งแบ่งความสามารถในการ ประหารกิเลสออกเป็น ๔ ขั้น สำหรับการการเจริญวิปัสสนาภาวนาเพื่อการปิดกั้นอบายภูมิของ พระโศดาบันนั้น เป็นการประหารกิเลสในขั้นที่ ๑ คือโศดาปัตติมรรคญาณทำหน้าที่ประหาร สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส (มิถิญาทิฏฐิ และวิจิกิจฉา) ได้อย่างเด็ดขาด ผู้ปฏิบัติ วิปัสสนาจนสำเร็จญาณนี้เชื่อว่าเป็นพระอริยบุคคลชั้นโศดาบัน ปิดกั้นอบายภูมิได้อย่างเด็ดขาด

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาการปิดกั้นอบายภูมิของพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเจริญวิปัสสนาภาวนาของปุถุชนจนเกิดสภาวะญาณที่ ๑๔ แล้ว ครั้งแรกโสดาปัตติมรรคญาณจะทำหน้าที่ประหณกิเลสในขณะเสวยนิพพานเป็น อารมณ์ ๒ ตัว คือมิฉชาติภูมิ และวิจิกิจฉา ได้เด็ดขาด สำเร็จเป็นพระโสดาบัน ปิดกั้นอบายภูมิ ๔ ได้อย่างเด็ดขาด

๑) ควรศึกษาประหณกิเลส ๑๐ ด้วยการเจริญวิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทให้เข้าใจจากพระไตรปิฎก ทั้งสติ จากนั้น ลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองตามสมควรแก่ธรรมในสถานปฏิบัติ และประยุกต์นำหลักการมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อได้มีสติ พิจารณาอารมณ์อย่างต่อเนื่อง และ เป็นปัจจุบันธรรมต่อไป

๒) ควรเผยแพร่ หลักการ และวิธีการ ในการปิดกั้นอบายภูมิของพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท เพื่อเกื้อกูลประโยชน์สุขต่อสังคม คือการปฏิบัติที่มีสติใน กาย เวทนา จิต และ ธรรม

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อความสมบูรณ์ควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติม ในเรื่องที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ตั้งแต่เริ่มต้นของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาจนกระทั่งเข้าสู่ความเป็นพระโสดาบัน ในประเด็นต่อไปนี้คือ

- ๑) ศึกษาการประหณกิเลส ของพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
- ๒) ศึกษาการปฏิบัติไตรสิกขาของพระโสดาบันในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
- ๓) ศึกษาความเข้าใจไตรสิกขาของผู้เจริญวิปัสสนาภาวนา หลักสูตร ๗ เดือน